

Asia: VM183:00/2017 ja VM/1631/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry, Svenska litteratursällskapet i Finland rf ja Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry ovat tutustuneet luonnokseen hallituksen esitykseksi tiedonhallintalaista ja ilmaisevat huolensa niistä vaikutuksista, jotka esityksen mukaisella tiedonhallintalailla olisi toteutuessaan asiakirjalliselle kulttuuriperinnölle, tieteelliselle tutkimukselle, asiakirjahallinnalle ja arkistotoiminnalle.

Kansallisarkisto on omassa lausunnossaan laajasti käsitellyt lakiluonnokseen liittyviä vakavia ongelmia. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry, Svenska litteratursällskapet i Finland rf ja Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry yhtyvät Kansallisarkiston lausunnossa esitettyihin näkökantoihin ja haluavat lisäksi tuoda esille seuraavaa:

Lakiluonnos on laadittu ilman arkistoalan, asiakirjahallinnon tai tutkimuksen asiantuntemusta, eikä siinä esitettyjen muutosten vaikuttavuutta ole käytännössä arvioitu lainkaan. Lakiluonnos tulisi kuitenkin merkittäväällä tavalla muuttamaan julkishallinnon tiedonhallinnan rakenteita, romuttamaan asiantuntemukseen perustuvan tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon viranomaisohjauksen sekä vaarantamaan asiakirjallisen kulttuuriperinnön, tutkimuksen vapauden ja julkisuusperiaatteen.

2. Arvionne lukuun 2 Nykytila

-

3. Arvionne lukuun 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

-

5. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 1 yleiset säännökset (pykälät 1-4 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Käytetty terminologia

Lakiluonnoksessa käytetty tiedonhallintaa, asiakirjahallintoa ja arkistoja koskeva terminologia ei perustu voimassaolevalle lainsäädännölle, kansainvälisille standardeille tai arkistotieteessä käytetylle termistölle. Se poikkeaa vakiintuneista käytänteistä, eikä sille löydy kansainvälisiä vastineita. Lisäksi terminologiaa on käytetty epäloogisesti ja vaihtelevasti lakiluonnoksessa.

Jo lakiluonnoksen 2 §:n 9 kohdassa määritelty termi ”arkistointi” muuttaisi merkittäväällä tavalla suomalaista tiedonhallintaa, sillä sen perusteella arkistointi tapahtuu vasta, kun tietoaaineisto siirretään arkistoon kulttuuriperinnön säilyttämistä, tieteellistä tai historiallista tutkimusta varten. Suomalainen tiedonhallinta on koko historiansa ajan perustunut elinkaarimalliin, jossa tietoaaineistot muodostavat arkiston jo syntymästään lähtien ja tiedon elinkaari on alusta loppuun asti ohjattu ja hallittu yhtenäinen prosessi.

Lakiluonnoksessa ehdotettu muutos on erittäin vaarallinen, sillä termi aiheuttaa sekaannusta ja epäselvyyttä. Tämän lisäksi se hämärtää viranomaisten velvollisuutta huolehtia kulttuuriperinnön säilymisestä. Uhkana on, että julkishallinnon toimijat eivät enää hahmota tietoaaineistojensa arkistoluonnetta, vaan tuhoavat ne siinä vaiheessa, kun eivät niitä enää omassa toiminnassaan tarvitse, jolloin arkistoihin siirrettävää ei jää.

Kokonaisuudessaan vain tätä lakiluonnosta varten luodulle terminologialle rakentuva säädös merkitsisi epäsuhtaa lukemattomiin muihin säädöksiin, määräyksiin ja ohjeisiin nähden. Ehdotetussa muodossaan tiedonhallintalaki ei olisi vertailukelpoinen kansainvälisten standardien kanssa, eikä se rinnastuisi alan tieteellisessä tutkimuksessa käytettyyn kieleen. Tilanne olisi vastaava, jos lääkealan valvontaviranomaisen lainsäädäntöä varten kehitettäisiin erillinen terminologia ilman kytköksiä farmakologiaan.

Arkistoidun tiedon käyttö ja julkisuus

Lakiluonnoksen 2 §:n 9. kohdan mukaan tietoaaineistoa arkistoidaan kulttuuriperinnön säilyttämistä sekä tieteellistä ja historiallista tutkimusta varten. Siinä ei huomioida esimerkiksi yksityisten kansalaisten tiedontarpeita ja oikeusturvaa, median tarpeita, kaupallisia tarkoituksia eikä perustuslaissa turvattua sananvapautta tai taiteen ja ilmaisun vapautta.

Lakiluonnoksen yleisenä pyrkimyksenä on tiedon hävittäminen ja siihen pääsyn rajoittaminen. Esimerkiksi arkistoon siirtämistä ja arkiston hallinnointia koskevassa sääntelyssä (36 §) lähtökohtana

on, että tiedon arkistointi merkitsee sen saatavuuden rajoittamista. Tämä on ristiriidassa julkisuuslaissa säädetyn asiakirjajulkisuuden ja kansalaisten tiedonsaantioikeuden kanssa eikä se myöskään sovi yhteen valtionhallinnon avoimen datan linjausten kanssa. Julkisin varoin tuotetun tiedon pitäisi olla julkisesti hyödynnettävissä ja saavutettavissa, mutta lakiesityksessä tieto halutaan rajata pois yleisön saatavilta.

6. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 2 Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleinen ohjaus (pykälät 5-9 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Tiedonhallintalautakunta

Lakiluonnoksen 7–9 §:ssä esitetään perustettavaksi valtiovarainministeriön yhteydessä toimiva riippumaton tiedonhallintalautakunta, joka tekisi elinkaaripäätöksiä arkistoitavista ja tuhottavista tietoaaineistoista, valvoisi tietoaaineistojen rekisteröinnin, sähköiseen muotoon muuttamisen, säilyttämisen, arkistoinnin, tuhoamisen ja teknisten rajapintojen toteutuksen menettelyitä sekä antaisi suosituksia tiedonhallinnan, menettelytapojen ja vaatimusten mukaisuuden toteuttamisesta.

Lakiluonnos siirtäisi käytännössä valtaosan Kansallisarkiston viranomaisohjaustehtävistä ja koko kulttuuriperinnön arvonmäärityksen lautakunnalle, joka koostuisi puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta ja yhdestätoista muusta jäsenestä sekä henkilökohtaisista varajäsenistä. Vaikka jäsenet valittaisiin edustamaan tieteellistä tai historiallista tutkimusta, tilastotoimen asiantuntemusta, kuntien, maakuntien ja valtion tietoturvallisuuden ja tietojärjestelmien asiantuntemusta sekä arkistoalan asiantuntemusta, jokainen jäsenistä tekisi lautakuntatyöskentelyä oman toimensa ohella. Tämän lisäksi lautakunnalla olisi kaksi osa-aikaista sihteeriä. Kyseessä olisi ministeriötasolle perustettava lautakunta, joka tekisi operatiivista valmistelua ja päätöksiä ja toimisi julkishallinnon ohjaavana elimenä, eikä ainoastaan neuvoa-antavana tai valituselimenä.

Tiedonhallintalautakunnan perustaminen siirtäisi suomalaisen asiakirjahallinnon ja tiedonhallinnan takaisin vuosien 1947–1970 toimintamalliin, jolloin vastaavaa työtä teki Arkistoaineisten supistamiskomitea. Myös tuo komitea oli perustettu puolueettomaksi toimijaksi ja koottu eri aloja edustavista jäsenistä (3 valtionhallinnosta, 2 arkistoalalta, minkä lisäksi vakituisina asiantuntijoina tutkimuksen ja tilastotieteen edustajat) ja sillä oli sivutoiminen sihteeri. Kuten kuvitella saattaa, hyvästä aikomuksesta huolimatta supistamiskomitea osoittautui epäonnistuneeksi ja tehottomaksi kokeiluksi, joka merkittävästi hidasti asiakirjahallinnon ja tiedonhallinnan kehitystä, sillä seulontapäätöksiä jouduttiin odottamaan vuosia ja vuosikymmeniä. Tämän takia asiakirjallisen kulttuuriperinnön säilytyspäätökset on tehty vuodesta 1970 alkaen keskitetysti ja tehokkaasti Kansallisarkistossa.

Tiedonhallintalautakunnan toimialaan kuuluisi elinkaaripäätösten lisäksi myös julkishallinnon tiedonhallinnan ohjaaminen. Sen lisäksi, että lautakunta tekisi satoja tai tuhansia elinkaaripäätöksiä, sillä olisi jatkuva ohjaus- ja valvontavastuu ja velvollisuus vastata muutamaankin tuhanteen kysymykseen ja yhteydenottoon vuosittain. Lautakunnan jäsenillä olisi asiantuntemusta

edustamistaan taustaorganisaatioista, mutta ei julkishallinnon asiakirjahallinnon ja tiedonhallinnan ohjaamisesta tai asiakirjallisen kulttuuriperinnön arvonmäärityksestä ja elinkaaripäätösten tekemisestä. Tätä arvonmääritykseen liittyvää asiantuntemusta ja kokemusta on nimenomaan Kansallisarkistossa, ja uudessa mallissa tämä asiantuntemus kokonaan sivuutettaisiin.

On ilmeistä, että kaksi osa-aikaista sihteeriä ja oman toimen ohella tapahtuva lautakuntatyöskentely eivät riittäisi hoitamaan kaikkia niitä tehtäviä, jotka lakiluonnoksen mukaan kuuluvat lautakunnalle. Tästä muodostuisi selkeä pullonkaula julkisen sektorin tiedonhallinnassa. Lautakuntamalli merkitsisi tehotonta kokeilua, joka merkittävästi hidastaisi tiedonhallinnan kehitystä.

Tiedonhallinnanlautakunta ei tehostaisi tai parantaisi julkishallinnon tiedonhallintaa, vaan veisi siitä asiantuntemuksen ja tehokkuuden ja palauttaisi käyttöön vuosikymmeniä sitten vanhentuneen ja toimimattomaksi todetun toimintamallin.

7. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 3 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen (pykälät 10-12 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

8. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 4 Tietoturvallisuus (pykälät 13-18 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

9. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 5 Turvallisuusluokittelu (pykälät 19-22 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

10. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 6 Asian ja palvelujen tiedonhallinta (pykälät 23-26 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

11. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 7 Tietoaineistojen muodostaminen ja sähköinen luovutustapa (pykälät 27-31 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

12. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi (pykälät 32-38 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Tietoaineistojen säilytystarpeen ja arkistointitarpeen määrittäminen

Lakiluonnoksen 32–33 §:n mukaan viranomainen määrittäisi itse omien tietoaineistojensa ja asiakirjojensa säilytysajat ja arkistointitarpeen, ellei laissa ole toisin säädetty. Lakiluonnoksessa säilytystarpeen määrittämisen ja arkistointitarpeen määrittämisen välinen suhde jää kuitenkin hämäräksi. Lakitekstistä ei käy riittävän selvästi ilmi se, että vaikka säilyttämistarve olisi arvioitu 32

§:n mukaisesti, myös arkistointitarve tulee arvioida kaikkien tietojen osalta. Samoin epäselväksi jää, millaisissa tilanteissa esimerkiksi tietoon kohdistuvat oikeudelliset tiedonintressit johtavat "säilyttämiseen" (32 §) ja milloin taas "arkistointiin" (33 §). Kuitenkin säilyttäminen ja arkistointi ovat lakiluonnoksen systematiikassa niin selvästi eri asioita, että jokaisen tietoaineiston osalta pitäisi pystyä määrittämään riidattomasti, kumman piirissä ollaan.

Luonnoksen 33 §:ssä säädetään niistä kriteereistä, joiden perusteella arvioidaan tietoaineistojen arkistointitarvetta kulttuuriperinnön säilyttämistä ja tutkimuksen tarpeita varten. Perusteluissa (s. 91) lähtökohdaksi otetaan kuitenkin se, että kulttuuriperinnön ja tutkimuksen kannalta keskeisetkin tietoaineistot saataisiin säilyttää vain, jos samasta aiheesta ei ole riittävästi tilastoaineistoja:

"arkistoinnista päätettäessä on selvitettävä ja perusteltava, mistä syystä tilastokäyttöön kerätty aineisto ei ole riittävää yhteiskunnan olosuhteita kuvaaviksi tiedoiksi myöhemmin tapahtuvaa tieteellistä tai historiallista tutkimusta varten sekä mistä syistä ja mitä aineistoja tämän lisäksi pitäisi arkistoida esimerkiksi viranomaisien operatiivisessa toiminnassa syntyvistä muista aineistoista."

Lakiluonnos muodostaa tältä osin vakavan uhan kansalliselle kulttuuriperinnölle, tutkimukselle ja kansalaisten oikeudelle omaan ja sukunsa historiaan. Tilastoaineistot eivät voi missään tapauksessa korvata varsinaisia asiakirjoja tai tietoaineistoja tutkimuksen lähteinä. Viranomaisille, jotka arkistointitarvetta arvioivat, ei voida asettaa velvollisuutta selvittää tilastoaineistojen olemassaoloa ja vertailla niiden kattavuutta, eikä heidän voida myöskään olettaa tuntevan niitä tutkimusmahdollisuuksia, joita heidän aineistonsa tarjoavat.

Jos lakiluonnoksen ehdottamaa mallia olisi sovellettu aikaisemmin, meillä ei esimerkiksi olisi yksityiskohtaista arkistotietoa viime sodissa kaatuneista. Voisimme pelkästään todeta, että kaatuneita oli noin 95.000. Tällöin yksittäisen henkilöiden tekemät äärimmäiset uhraukset olisi tehty täysin näkymättömäksi jälkipolville. Tämä esimerkki osoittaa ehdotetun mallin ongelmallisuutta.

Lakiluonnoksen käsitys kulttuuriperinnöstä ja sen merkityksestä on puhtaan valtiolähtöinen, sillä se typistää kansalaiset ja yhteiskunnalliset ilmiöt tilastoiksi. Kuitenkin viranomaiset ovat jatkuvassa kontaktissa kansalaisiin ja tutkimus on ollut jo vuosikymmenien ajan nimenomaisesti kiinnostunut yhteiskunnasta, ihmisistä, sosiaalisista ilmiöistä, vähemmistöistä ja siitä, miten kansalaisyhteiskunta toimii. Lakiluonnoksen mukainen arvonnääritys loisi mallin, jossa valtio säilyttää jälkiä vain itsestään ja omista rakenteistaan ja pyyhkii jäljet kaikesta, mikä ei sille itselleen sovi. Se, mikä tällä tavoin on hävitetty, ei ole koskaan uudelleen tavoitettavissa. Tällainen toimintamalli ei sovi nykyaikaiseen moniarvoiseen yhteiskuntaan, jossa korostetaan tutkimuksen vapautta ja mahdollisuutta yhteiskunnallisten ilmiöiden monipuoliseen analysointiin sekä julkishallinnon kriittiseenkin arviointiin.

Rakenteisessa muodossa olevien tietoaineistojen pseudonymisointi

Lakiluonnoksen 36 §:ssä säädetään tietoaineiston siirtämisestä arkistoon ja arkiston hallinnoinnista. 36 §:n 2 momentti sisältää vaatimuksen siitä, että rakenteisessa muodossa olevien tietoaineistojen henkilötietojen tulee olla tarvittaessa pseudonymisoitavissa tietoja luovutettaessa. Vaikka lakitekstissä ei yleisesti vaadita pseudonymisoimaan luovutettavia tietoja, perusteluissa (s. 96) asetetaan erittäin voimakas velvollisuus pseudonymisoida tiedot niitä luovutettaessa. Pseudonymisoinnin tarpeellisuuden arvioinnissa on kuitenkin kyse EU:n yleisen tietosuojalain ja sitä täydentävän kansallisen tietosuojalain tulkinnasta. Siksi on hyvin ongelmallista, että asiasta pyritään säätämään tiedonhallintalain perusteluissa – ja vielä selvästi tietosuojalain ehdotettua kansallista tietosuojalakia tiukemmin.

Lakiluonnoksen 36 §:n perusteluissa todetaan, että

"pseudonymisoinnin tarvetta olisi arvioitava tietoja luovutettaessa arkistosta esimerkiksi historiallista tutkimusta varten. Tällöin on arvioitava erikseen, voidaan luovutettava tiedot antaa yksilöitynä ja onko yksilöinnille tarvetta luovutettavaan tarkoitukseen."

Perustelutekstin mukaan tietojen luovuttamisessa tulee siis aina ottaa lähtökohdaksi tietojen pseudonymisointi. Tietosuojalain ei pseudonymisointiin kuitenkaan velvoita, vaan se on vain yksi keino, jolla tietyissä tilanteissa voidaan toteuttaa tietojen minimoinnin periaatetta (mm. 89 artikla). On hyvä huomata, että henkilötietojen käsittely yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia ja tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia varten sallitaan nimenomaisesti tietosuojalain 4 §:ssä ja sitä täydentävän kansallisen tietosuojalain 4 §:ssä. Siksi perusteluihin sisältyvä vaatimus käytännössä pakollisesta pseudonymisoinnista tietojen luovuttamisen yhteydessä on kestävä ja uhkaa perustuslain 16 §:ssä turvattua tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapautta. On myös kyseenalaista, miten vaatimus pseudonymisoinnista suhteutuu julkisuuslakiin ja perustuslain 12 §:ssä turvattuun yleiseen tiedonsaantioikeuteen.

Tieteellisten tutkimusaineistojen arkistointi

Lakiluonnoksen 37 §:ssä määritellään, että yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa syntyneet tutkimustietoaineistot voidaan arkistoida kyseisen korkeakoulun arkistoon, jos korkeakoulussa toimii tutkimuseettinen toimikunta, joka on arvioinut tutkimusaineiston arkistointitarpeen. Lisäksi aineiston mahdollisista erityisistä henkilötietoryhmistä, rikostuomioista, rikkomuksista ja sosiaalihuollon asiakastiedoista on saatava korkeakoulun tietosuojavastaavalta lausunto.

Esitetty toimintamalli on kestävä. Tutkimuseettiset toimikunnat ovat nimensä mukaisesti tutkimuseettisten kysymysten asiantuntijoita, eikä niillä ole arvonmääritykseen liittyvää osaamista. Toimikunnat opastavat ja neuvovat tutkijoita, eikä niillä ole lakisääteistä toimivaltaa. Edes niiden keskuselimenä toimivalla Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisella Tutkimuseettisellä neuvottelukunnalla (TENK) ei ole laissa säädettyä asemaa, joten toimikunnille ei voida säilyttää lakisääteisiä tehtäviä. Kaikissa korkeakouluissa ei ole tutkimuseettistä toimikuntaa, ja monet tutkimuseettiset toimikunnat taas ovat valtakunnallisia, eivät yhteen korkeakouluun sitoutuneita.

Vastaavasti tutkimusryhmät ja tutkimushankkeet ovat harvoin yhteen korkeakouluun sitoutuneita. Esimerkiksi Suomen Akatemia keskeisimpänä suomalaista tutkimusta rahoittavana toimijana ja monet tutkimusta rahoittavat säätiöt kannustavat hankkeita, joissa toimii tutkijoita useista korkeakouluista.

Lakiluonnoksen mukainen toiminta olisi mahdoton toteuttaa. Tutkimuseettisillä toimikunnilla ei ole valmiutta määritellä tutkimusaineistojen arkistointitarvetta, ja monissa korkeakouluissa tuotetut tutkimusaineistot jouduttaisiin tuhoamaan pelkästään sen takia, että kyseisessä korkeakoulussa ei ole toimikuntaa. Lisäksi monilla korkeakouluilla ei ole arkistoja, jotka pystyisivät ottamaan tutkimusaineistot vastaan ja huolehtimaan niiden turvallisesta säilyttämisestä ja tietopalvelusta.

Lakiluonnos laajentaisi EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa asetettuja henkilötietojen käsittelyn rajoituksia, sillä erityisten henkilötietoryhmien rinnalle on nostettu muun muassa sosiaalihuollon asiakastiedot, jotka EU:n tasolla on nimenomaisesti rajattu pois erityisesti suojattavien henkilötietojen joukosta.

On myös huomattava, että tietosuoja-asetuksen 37 artiklan mukaan tietosuojavastaavan nimittäminen on pakollista vain viranomaiselle ja julkishallinnon elimelle tai jos rekisterinpitäjän ydintehtävä on erityisten henkilötietojen laajamittainen käsittely. On olemassa myös säätiömuotoisia korkeakouluja, eikä yhdenkään korkeakoulun ydintehtävänä ole erityisten henkilötietojen laajamittainen käsittely. Luonnos olisi siis antamassa lakisääteisiä tehtäviä tietosuojavastaaville, joita korkeakouluilla ei välttämättä ole velvollisuutta nimittää.

Lakiluonnoksen mukaan tutkimuseettinen toimikunta voi päättää arkistoinnista vain kahdesta syystä:

1. Tutkimuksen todistusvoimaisuus
2. Uuden tutkimuksen tekeminen

Kriteeristöstä puuttuu kokonaan kulttuuriperintöarvo. Tämä on jyrkässä ristiriidassa eduskuntakäsittelyssä olevan tietosuojalain kanssa, sillä HE 9/2018 korostaa tutkimuksen tietoaaineistoilla olevan kulttuuriperintöarvoa siinä missä muillakin arkistoaaineistoilla.

Lakiluonnoksen toteutuminen johtaisi tilanteeseen, jossa esimerkiksi folkloristin tekemät kenttänauhoitukset voitaisiin arkistoida todistusvoimaisuutta ja uutta tutkimusta varten. Sen sijaan haastatellun lapsenlapsi ei pääsisi kahden vuosikymmenen kuluttua kuuntelemaan edesmenneen isovanhempansa ääntä, säveltäjä ei voisi käyttää nauhalla kuuluvaa kansanlaulua taideteoksessaan eikä journalisti voisi tehdä artikkelia hyödyntäen haastattelussa olevia tietoja. Samaan tapaan poliittisen historian tutkijan tekemä poliitikon haastattelu ja kirjallisuuden tutkijan kirjailijahaastattelu eivät olisi käytettävissä lehtijutuissa tai elämäkerran kirjoittamisessa.

Lakiluonnoksen rajaus, jonka mukaan kyseinen korkeakoulu on ainoa mahdollinen arkistointipaikka tutkimusaineistoille, on kestävä ja ristiriidassa valtion avoimen tieteen linjausten kanssa. Suomessa on useita julkisilla varoilla ylläpidettyjä tutkimusinfrastruktuureja, jotka on rakennettu tutkimuksen tietoaisteiden arkistointia ja uudelleenkäyttöä varten, kuten FSD, Kielipankki, Ida ja FMAS (lista tutkimusinfrastruktuureista <http://infrat.avointiede.fi/>). Suomalaiset tutkimushankkeet tekevät tiivistä yhteistyötä kymmenien kansainvälisten tutkimusinfrastruktuurien kanssa. Tämän lisäksi Suomessa on lukuisia muistiorganisaatioita, kuten Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Svenska litteratursällskapet i Finland ja muut valtionapua saavat yksityisluontoiset keskusarkistot, joihin talletetaan tutkimusaineistoja kunkin hankintapolitiikan ja tutkimusyhteistyön linjausten mukaan. Tällaista yhteistyötä on tehty esimerkiksi Suomalaisen Kirjallisuuden Seurassa sen perustamisesta 1830-luvulta lähtien. Toteutuessaan lakiluonnos vaarantaisi avoimen tieteen, tekisi kansallisen ja kansainvälisen tutkimusyhteistyön mahdottomaksi ja sulkisi tieteen omaan norsunluutorniinsa kauas kansalaisyhteiskunnasta.

13. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 9 Erinäiset säännökset (pykälät 39-40 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

14. Muut huomiot

Lopuksi

Lakiluonnos on ristiriidassa muun lainsäädännön, valtion avoimen tieteen linjausten ja arkistotieteellisen käsitteistön, vakiintuneiden toimintamallien ja kansainvälisten standardien kanssa. Toteutuessaan se vaikeuttaisi asiakirjahallinnon ja tiedonhallinnan kehittämistä, vaarantaisi kansallisen kulttuuriperintömme ja olisi ristiriidassa julkisuusperiaatteen, kansalaisten tiedonsaantioikeuden, tieteen vapauden ja sananvapauden kanssa. Lisäksi se uhkasi Suomen asemaa osana kansainvälistä tiedeyhteisöä. Siksi Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry, Svenska litteratursällskapet i Finland rf ja Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry katsovat, että lakiluonnosta ei tule saattaa eduskuntakäsittelyyn.

Vaikutusten arviointi

Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen:

-

Tietoturvallisuus:

-

Asian ja palvelujen tiedonhallinta:

-

Tietoaineistojen luovuttaminen ja sähköinen luovutustapa:

-

Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi:

-

Muuta huomioitavaa:

-

Hupaniittu Outi
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura